

Valtuustoaloite 19.4.2022 - Kontiolahdesta kaupunki

Kunnanhallitus 20.10.2025 § 264

190/00.01.02.03/2022

Mika Hiltunen ensimmäisenä allekirjoittajana ja viisi muuta valtuutettua ovat tehneet 19.4.2022 valtuustoaloitteen "Kontiolahdesta kaupunki".

Aloitteessa esitetään, että Kontiolahden kunnalle haetaan kaupunki-status. Aloitteen mukaan "kaupungistuminen ei nykyään vaadi erikoistoimenpiteitä eikä tiettyjä asukasmääriä, mutta antaa kehittyvälle kunnalle potkua ja hyvän tatsin jatkaa hyvää kasvua ja kehitystä". Lisäksi aloitteen mukaan Kontiolahti ei olisi enää vain kunta Joensuun vieressä vaan Pohjois-Karjalan toiseksi suurin kaupunki.

Kuntalain (410/2015) 4 §:n mukaan kunta voi käyttää nimitystä kaupunki, kun se katsoo täyttävänsä kaupunkimaiselle yhdyskunnalle asetettavat vaatimukset. Lainsäädännön näkökulmasta kunta ja kaupunki -nimitysten välillä ei ole minkäänlaista eroa. Nimen muuttaminen kaupungiksi ei muuttaisi millään tavalla kunnan toimintaa ja palveluita. Kuten aloitteessa todetaan, kyse on lähinnä mielikuvista.

Eräänä kaupungistumisen mittarina voidaan pitää taajama-astetta. Taajama-aste tarkoittaa taajamissa asuvien osuutta väestöstä, jonka sijainti tunnetaan. Taajamaksi määritellään kaikki vähintään 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole 200 metriä suurempi. Tilastokeskuksen määritelmän mukaan kaupunkimainen kunta on Suomessa kunta, jossa vähintään 90 % väestöstä asuu taajamissa tai sen suurimmassa taajamassa on vähintään 15 000 asukasta.

Tilastokeskuksen mukaan Kontiolahden taajama-aste vuonna 2023 oli 74%. Vertailun vuoksi esimerkiksi Nurmeksen kaupungissa se oli 61 %, Outokummun kaupungissa 72 % ja Joensuun kaupungissa 91 %. Vastaavasti esimerkiksi Kempeleen kunnassa taajama-aste oli 97 % ja Muuramen kunnassa 90 %. Tästä huolimatta kunnat kutsuvat itseään kunniksi eikä kaupungeiksi.

Kontiolahden kunta ei täytä Tilastokeskuksen määritelmää kaupunkimaisesta kunnasta, koska taajama-aste on huomattavasti pienempi kuin vaadittu 90 % eikä kunnan suurimmassa taajamassa ole yli 15 000 asukasta. Koko kunnan asukasmäärä oli elokuun lopussa 15 088 asukasta. Tilastokeskuksen määritelmä kaupunkimaisesta kunnasta ei kuitenkaan juridisesti estäisi kunnan muuttamista kaupungiksi, koska kaupungin määritelmä on muilta osin varsin laava. Tarkasteltaessa kunnan omia palveluita, kuten mm. kouluverkkoa ja liikuntapalveluita, Kontiolahden kunnassa on runsaasti myös eri määritelmien mukaisia ns. kaupunkimaisia palveluita. Kun taas tarkastellaan kaupallisia palveluita, ei Kontiolahden kuntaa voida pitää erityisen kaupunkimaisena.

Vaikka kunnan muuttaminen kaupungiksi ei varsinaisesti vaikuttaisi kunnan taloudelliseen asemaan verotulojen ja valtionosuuksien kautta, aiheutuisi kunnan muuttamisesta kaupungiksi lyhyellä aikavälillä jonkin verran kustannuksia ja ylimääräistä työtä. Esimerkiksi kaikki kunnan materiaalit pitäisi päivittää kaupunki -nimityksen mukaiseksi.

Edellä kuvatuilla perusteilla Kontiolahden kunnan on jatkossakin tarkoituksenmukaista kutsua itseään edelleen kunnaksi eikä kaupungiksi.

Liitteenä:

- 1) Valtuustoaloite 19.4.2022 - Kontiolahdesta kaupunki (julkaisuversio)
- 2) Valtuustoaloite 19.4.2022 - Kontiolahdesta kaupunki (ei julk.,
allekirjoitukset)

Lisätietoja: kunnanjohtaja Jari Tuononen, p. 050 435 8700

Kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä edellä annetun vastauksen valtuustoaloitteeseen ja esittää sen hyväksymistä kunnanvaltuustolle.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.